

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VIII. Cùm accessissent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

probata consuetudine cognosci debet, prout declarat Felin. cit. n. 32. 33.

- 16 Ad extremum id solum moneo, Legistas quoddam plenitudinem potestatis in supremo Principe nimium extulisse, quasi prohibito omnia agere possit, uti videre licet apud Baldum in cit. l. 2. n. 40. *Est autem plenitudo potestatis, arbitrii plenitudo, nulli necessitati subiecta, nullisq. iuris publici legibus limitata. Et paulo post; In Principe sedes libertatis est, & potest preferre magis equo minus equum; & magis bono minus bonum, nam cum non sit obligatus ad aliquid, potest eligere sicut placet. Contra hanc falsissimam doctrinam, qua fons & scaturigo iustitiæ ac honestatis destruitur, librum elegantem scripsit Dom. Anton. de Petra, de iure quaesito non tollendo à Principe, videl. prohibito, & sine iusta causa. Cap. 24. n. 32. ait, si Princeps supremam potestatem non regulat secundum honestatem, potestas talis non est absoluta, sed dissoluta; & plenitudo tempestatis, non potestatis dicitur. Et Baldus citato loco rectè dixit, quod nulla auctoritas facere potest, ut Princeps non sit animal rationale, mortale, nec eum absoluerit à lege nature, vel à dictamine recte rationis, vel legis æternæ.*

CAPITVLVM VIII.

Cùm accessissent.

PARAPHRASIS.

Cùm Canonici quidam Ecclesiæ Tullensis significassent Papæ Innoc. III. Dignitatem Primicerij (de quo infra hoc lib. tit. 25.) tanto tempore vacasse, ut eius collatio ad Apostolicam Sedem deuoluta sit, Pontifex ad dictæ dignitatis collationem procedere volebat, sed Capitulum Tullense opposuit, Pontificem non rectè informatum fuisse, quandoquidem ipsi statutum fecerunt, quod etiam à Sede Apostolica confirmatum fuit, ut Dignitas illa Primicerij extingueretur, eiusque reditus Canonici accrescerent. Quare mandata Innocent. Si rem ita se habere cognoscatur,

ut statutum in suo robore permaneat, nisi Canonici postea statuto suo contrauerint, Primicerium aliquem eligendo.

SUMMARIVM.

1. Beneficarij Ecclesiastici collatio propter negligentiam collatoris inferioris deuoluitur ad superiorem.
2. Eiusdem supprimendi seu extinguendi iusta causa est, ut reditus eius prebendis Canonicorum, si nimis tenues sunt, addantur; non tamen sine auctoritate Pontificis, si dignitas sit, qua in Ecclesia de iure communi esse debet, aut nuda à Pontifice instituta vel confirmata.
3. Statutum, quod principaliter cedit in utilitatem statuentium, renuntiari potest per statuentes, etiam si foret à Papa confirmatum.
4. Confirmatum à Superiore confirmatione accidentali, tolli potest inferioris statuentis auctoritate.
5. Non item (saltem ordinario) tolli potest statutum à Superiore confirmatum, confirmatione essentiali, ob bonum publicum.
6. Statutum, consuetudo, aut privilegium cedens per se & principaliter in fauorem solius Capituli, ab eo tolli potest, ex consensu maioris partis, si fauor competat Capitulo, ut vniuersis, ex omnium autem consensu, si competat ille, ut singulis.
7. Statutum cedens etiam in aliorum gratiam, tolli non potest, absque consensu eorum, quorum interest.
8. Statutum Ecclesiæ à Papa confirmatum, confirmatione essentiali, sine eius consensu abrogari potest, si per eam abrogationem redeatur ad iuris communis observationem; & ea abrogatio sit futura Ecclesiæ utilis, si atque ab ijs, qui potestatem habent leges ferendi, & immutandi Ecclesiæ statum.
9. Privilegium per unum actum contrarium seu contrarietatem tolli potest, si con-

si contra privilegium operantes ei renuntiare possint.

10. *Ut autem per actum contrarium amittatur privilegium, requiritur primo, ut illud sit negativum. Affirmativa enim amitti non solent, nisi accedente prescriptione.*

11. *Requiritur secundo, ut actus contrarius voluntarie exerceatur contra privilegium; quod si habet tractu successuum & actum iterabilem, per se non ulterius eius renuntiatio extenditur, quam auctus, qui exerceatur, ei contrarius sit. Secus contingit in privilegio non habente tractum successuum.*

12. *Requiritur tertio, ut qui operantur contra privilegium, facultatem habeant illud abolendi, etiam expresse.*

13. *Idem est de statuto.*

14. *Nisi statutum sit iuratum, cui si rno etiam actu contraveniunt, videntur id agere animo tollendi illud, ne periuri videantur.*

NOTANDVM I. Collatio beneficii ecclesiastici, propter negligentiam collatoris inferioris, deuoluitur ad superiorem. De hoc dicitur in c. licet 3. de suppl. negl. Prælatorū.

NOTANDVM II. Iusta causa supprimendi, seu extinguendi ecclesiasticum beneficium conferri potest, ut eius redditus præbendis canonicorum, si nimis tenues seu non sufficientes sint, accedant Existimat verò Gl. hic ver. confirmatum, quam sequitur Alexander de Neuo n. 13. Ut dignitas in ecclesia extinguatur, necessariam esse auctoritatem Papæ. Idque verum est, si secundum ius commune canonicum talis dignitas in ecclesia esse debeat, ut colligitur ex hoc c. Ratio dari debet, quia inferiores Papæ statuerere non possunt contra ius commune ecclesiasticum, uti docent DD. in c. 1. & Imola in c. Quæ in ecclesiis n. 24. hoc tit. Idemque sentiendum, si noua dignitas siue à Pontifice instituta, siue pro bono alicuius ecclesiæ confirmata, & stabilita fuisset, sine eiusdem auctoritate tolli eam deinde non posse. At verò extra hos casus, dignitatem ex iusta causa tolli posse ab Episcopo, docent Hostiens. Ioan. Andreas, Imola in hoc

c. Gl. in Clem. 2. ver. vacabat, de rebus eccles. non alienandis.

NOTANDVM III. Statutum, etiam à Papa confirmatum, si principaliter cedat in statutum, v. g. Capituli ipsius utilitatem, statuentes per renunciationem tollere possunt. Hæc est principaliter intenta decisio huius c. Pro cuius intellectu, formo **QVÆSTIONEM**; Num statutum, postquam Superioris auctoritate confirmatum est, sine eiusdem consensu & auctoritate tolli queat? In primis distinguendum cum Bartolo in l. omnes populi n. 33. ff. de iustit. & iure, Baldo in l. ex placito n. 7. & seqq. C. de rerum permutatione, quòd alia sit confirmatio essentialis ac necessaria dans formam & substantiam statuto, si ita inferiores tale quid statuendi per se ipsos potestatem non habent; alia verò confirmatio accidentalis, quæ non dat formam & substantiam statuto, si inferiores confirmationem petentes per se ipsos statuere potuerunt; sed dat maius robur, & auctoritatem, ut oppugnari faciliè non possit. Tum verò locū habet, quod communiter docent DD. super tit. vl. lib. 2. decretal. *Confirmans nihil noui dat, quia quod non est, non confirmatur*; Præterquam si Princeps ex certa scientia, aut ex plenitudine potestatis confirmet, ut appareat maius robur statuto adiacere velle, quam primordiis eius natura habeat, uti notauit Syl. ver. absolutio 2. n. 5. Eman. Rodriq. tom. 2. regul. qq. q. 68. a. 5. Gaill lib. 2. obs. 1. n. 16. 17. Vel si clausulam irritantem expresse adjiciat, videlicet ut irritum sit, si contrà aliquid actum fuerit, iuxta c. dilecto 25. iun. Gl. ver. huiusmodi clausula, de præb.

Respondeo iam & Dico I. Statutum, quod à Superiore confirmatum est confirmatione accidentali, tolli potest eadem inferiorum auctoritate, qua est introductum. Ita cum Bartolo, Baldo locis supra cit. & aliis communiter, Suarez lib. 6. de legibus cap. 26. num. 22. Ratio est aperta: Quia huiusmodi Superioris confirmatio non mutat naturam statuti; siue, ut breuiter dicam, non efficiatur lex Papalis, eò quòd à Papa confirmationem acceperit; sed manet municipalis, Episcopalis, aut Capitularis, si

D 2

amur

à municipio, Episcopo, aut Capitulo condi potuerat, consequenter & tolli potest. Quia eiusdem potestatis est ligare, & soluere.

5 Dico II. Statutum, quod à Superiore confirmationem essentiali ac necessariam accepit, ordinariè tolli non potest ab inferioribus. Ratio est: Quia eiusmodi statutum, quod v. g. à Papa confirmatum est, Papalem auctoritatem habet, iuxta l. 1. C. de iure veteri enucleando, *Omnia nostra facimus*, ait Imperator Iustinianus, *quibus auctoritatem nostram impartimur*. Inferior autem tollere non potest legem superioris, c. inferior 4. d. 21. Quare regulam tradit Bartolus cit. loco, *Quæ statuta sine Superioris auctoritate condi non possunt, ea sine eiusdem auctoritate abrogari non possunt: nam eadem solemnitas requiritur ad destruendum, quæ ad confirmandum, uti sumitur ex Authent. E contra, C. de repudiis.*

Cæterum hæc doctrina intelligi debet de statuto à Superiore confirmato, propter bonum publicum, ita ut fiat lex iuris publici pertinens ad bonum statum v. g. Ecclesiæ: Secus autem, si statutum ita confirmatum, directè ac principaliter tendat in commodum ipsorum statuentium, & confirmationem à Superiore petentium. Tale enim statutum, cum se habeat per modum privilegiij seu legis specialis, tollere statuentes possunt etiam sine confirmantis auctoritate, prout hic annotavit Abb. nu. 2. Felinus num. 3. Suarez cit. cap. 26. nu. 6. Eman. Rodrig. qq. regul. tom. 1. quæst. 10. art. 4. Azor tom. 1. moral. Instit. lib. 5. cap. 25. quæst. 15. & colligitur ex hoc ipso c. uti dixi in not. 3. & ex c. pro illorum nu. 22. de præb. & tradit Innoc. in c. accedentibus, de privileg. & docui in Theol. morali lib. 1. tract. 4. cap. 23. num. 20. quod Capitulum, vel Conuentus non possit tollere, vel renunciare iuri ecclesiæ utili & honorifico, acquisito per statutum, consuetudinem aut privilegium: Secus tamen sentiendum esse, si ius aut facultas aliqua specialiter competat ipsi Capitulo, tum ei renunciare poterit. Est enim generalis regula, quod quilibet favori suo renunciare potest, l. si quis in conscribendo 29. C. de pa-

etis. Si itaque fauor est ipsius solius Capituli, aut Conuentus, Conuentus aut Capitulum renunciare non prohibetur ex consensu partis maioris, si fauor aut ius competat Capitulo ut vniuersis; ex omnium autem consensu, si competat ut singulis, iuxta receptam distinctionem Doctorum in c. cum omnes, vbi Abb. num. 5. hoc tit. Felin. 15. hoc tit.

Dixi autem, si statutum, consuetudo, aut privilegium per se ac principaliter respiciat utilitatem ac fauorem solius Capituli seu Capitularium, quod tollere illud possint, A- 7 liter verò dicendum, si etiam in aliorum gratiam constitutum aliquid sit, tunc tolli non potest absque consensu eorum, quorum intere, ut indicat Bartolus citato loco num. 29. & bene annotat hic Abbas & Felinus n. 3. Exemplum affert Bartolus: Si statuto ciuitatis cautum sit, ut quicumque mercatores ad inhabitandum venerint, certo aliquo privilegio gaudeant; Et mercatores aliqui acceptando statutum, ea de causa accesserint, non potest cum eorum præiudicio ac detrimento, abrogari à ciuitate, nisi grauis causa, seu necessitas exigat. Nam statutum, sicuti & privilegium, quod transiit in contractum, aut quasi contractum, reuocari ordinariè non potest cum præiudicio aliorum, & locum hic habet reg. 21. in 6. iun. Gloss. fin. *Quod semel placuit, amplius displicere non potest.*

8 Aliam doctrinam tradunt Bartol. & Baldus locis supra cit. Abb. hic n. 2. Felin. n. 3. & sequitur Suarez cit. cap. 26. n. 18. Quod statutum Ecclesiæ à Papa confirmatum confirmatione essentiali & necessaria, sine eiusdem consensu abrogari possit, si per eam abrogationem redeatur ad iuris communis obseruationem. Est enim fauorabilis reditus ad ius commune, uti hic ostendit Felinus, & Didacus Couarruias libr. 3. variar. resolut. cap. 6. num. 3. Quod quæ alioquin fieri non possunt, frequenter permittuntur, si per eum actum ad ius commune reditur: Requiritur tamen, ut qui ecclesiæ aliquod statutum, contrarium statuendo tollunt, potestatem habeant, leges ferendi, atque

atque immutandi ecclesiæ eius statum, uti supra annotavi in c. cum omnes hoc tit. Deinde necessariū est, ut reuocatio statuti specialis per Papam confirmati confirmatione necessariā, vtilis ecclesiæ esse videatur: Sin autem vtilius & commodius videatur esse ecclesiæ, ut remaneat in antiqua, à Pontifice, concessa obseruatione, Episcopus, aut in Religionibus Capitulum generale absque eiusdem Pontificis consensu tollere non potest: Quia Prælati & Capitulum potestatem non habent, ut iura ecclesiæ vtilia tollant, aut eius statum deteriore reddant, uti sumitur ex l. ius publicum, § 8. ff. de pactis, & tradūt DD. cum Innoc. in c. accedētibus 15. de priuileg. Petr. Rauennas in tract. de consuetud. n. 60. Abbas hīc, ubi bene animaduertit, ideo potuisse Canonicos in casu huius c. statutum à Papa confirmatum tollere, quia sublato eo statuto, atque restitutā dignitate Primicerii, cultus diuinus & ecclesiæ decor auctus fuit.

9 NOTANDVM IV. Priuilegium per vnicā contrauentionem, seu vsum ipsi contrarium tolli potest, si contra priuilegium operantes ei renunciare possint. ita sumitur ex hoc c. & latè disputant DD. cum Gl. hīc vers. contrauenerunt. Ut autem hæc res plenè intelligatur, animaduertendum est, plura esse necessaria ad hanc contrauentionem, tacitamque renunciationem priuilegii.

30 I. Ut sit priuilegium negatiuum, v. g. immunitatis à præstandis decimis, tributis, &c. At verò affirmatiua priuilegia, seu facultates agendi, per non vsum amitti non solent, nisi præscriptio accesserit. Quà de re Hieron. Schurpfcant. 1. consil. 14. n. 2. & dixi de hoc in supra cit. cap. 23. n. 21.

31 II. Requisitum, ut actus aliquis voluntariè exerceatur contra priuilegium. Ideo enim dici solet hæc renuocatio tacita, quia per factum contrarium voluntariè fit. Ideo si nesciat quispiam se contra priuilegium operari, vel si protestetur expressè, nolle se priuilegio præiudicare, cessat renuocatio, l. 1. C. de his qui munera publica sponte obeunt lib. 10. vbi Bartol. & Abb. hīc n. 7. Felin. n. 30. limit. 5.

Idcirco considerandum quoque est, quo-

usque actus, qui exerceatur, priuilegio contrarius sit: non enim vltimè renuocatio eius (quippe quæ stricti iuris esse censetur l. emptor 48. §. Lucius ff. de pactis) extendi debet. Cum itaque priuilegia aliqua sint habentia tractum successiuum, & actum iterabilem, v. g. immunitas à tributis, à decimis, à iudicis tribunali, ideo si quis vnum, alterum, aut plures actus contra exerceat, v. g. decimas soluat, non potest ex hoc solum, & nisi aliæ circumstantiæ & coniecturæ adsint, renuocatio priuilegii absolute colligi; sed tantum quoad eum actum, vel actus qui exerciti sunt, sicuti hīc bene docet Hen. Boich. n. 9. & seqq. fusè Suarez lib. 8. de legib. cap. 35. & sumitur ex l. 2. ff. de priuileg. veteranorū & l. voluntariæ 12. C. de excusat. tutorum, vbi Salic. ait, quod per vnum actum contrarium non perdit quis priuilegium in aliis, si habeat effectum iterabilem & successiuum, & in l. 1. & 2. C. de his qui munera sponte suscipiunt, lib. 10. quibus in locis habetur; Si aliquis à muneribus publicis suscipiendis immunitatem habens, aliquod eorum sponte suscipiat, non præiudicare sibi, quod minùs alio tempore vel idipsum, vel aliud munus vi priuilegii recusare queat. Excipitur verò in cit. l. 1. & 2. si miles veteranus, cui vacuitas concessa sit, decurionis munus absq; protestatione suscipiat, quod redire ad excusationem, & immunitatem, cui renuocasse cēsetur, permittendus non fit: Propterea quod decurionatus veluti aditus quidam sit ad alia munera & dignitates, ad quæ decuriones assumi possint, ita ut decurionis munus sponte suscipiens habilem se ostendat ad quodcumq; munus, sicuti hīc declarat Boich. n. 11.

Quare, ut supra dixi, etiam aliæ similes coniecturæ concurrere possunt, ut per vnū factum contrarium priuilegio, quamuis tractum successiuum, actumq; iterabilem habenti, quispiam renunciare videatur priuilegio v. g. exemptionis, si quis ordinario iudici absque vlla protestatione ita se sistat, ut ex agendi modo & circumstantiis appareat, quod se subiectum profiteatur.

Deinde licet vnus actus, vel etiam plures plerumque non sufficiant ad eiusmodi a-

mittenda priuilegia viâ renunciationis, si tamen exercentur sine vlla protestatione, v. g. sistendo se iudici, tributa, decimas &c. soluendo, constituunt quandoque alterum in possessione, ita vt per tempus legitimum præscriptionem perficere, adeòque viâ præscriptionis priuilegium amitti possit, vt constat ex c. si de terra 6. c. accedentibus 15. de priuil.

Sin autem concessum alicui priuilegium non habeat tractum successiuum, aut effectum iterabilem; sed vnico actu perficiatur, & impleatur: Tunc consequenter etiam vnico actu contrario, voluntariè exercito, aboletur. Et iste est casus huius c. Concessum enim erat Capitulo Tullensi, vt Primiceriatûs dignitatem extingueret, quæ concessio siue indultum vnico actu extinctionis cõplebatur: quòd si postea spõte Primicerium elegerent Capitulares, adeòque dignitatem istam, quæ suapte naturâ perpetua est, resuscitasset, profectò priuilegio seu indulto Pontificis yno facto contrario penitus renunciassent.

12. III. Requisitum est, vt qui operantur cõtra priuilegium, facultatem habeant illud abolendi etiam expressè, sicuti ex communi Fel. hîc n. 28. Qui enim priuilegium per expressam renunciationem tollere non potest, is neque per tacitam: siquidem expressè & taciti eadem vis est: Imò plus efficacius aliquid est, expressè renunciare, quàm tacitè, verbis quàm facto. Quòobrem distinguere oportet, num personæ particulari priuilegium datum sit, an verò Communitati, loco, aut dignitati. In primo casu, nulla est difficultas; cum sit regula iuris antiqui, dicitur in l. si quis in conscribendo 29. C. de pactis, omnes licentiam habere iis, qua pro se introducta sunt, renunciare. Sin Communitati cõpetit tota Communitas communi consensu renunciare non prohibetur, cum & hîc regula locum habeat, quòd fauori suo ij, quibus competit, renunciare possunt, argum. & c. pro illorum 22. de præbend. At verò si nõ tota communitas cõsentiat, sed qui administrationem aliquam gerunt, v. g. Episcopus cum Capitulo Cathedrali, Generalis Ordinis cum Congregatione generali, nõ possunt priuilegio, quòd est vtile ac honorificum

Ecclesiæ, renunciare expressè, cõsequenter nec tacitè: nisi præscriptio accesserit, vt supra dictum, & tradidit Henr. Boich. super hoc c. n. 13. Idemque pari ratione dicendum, si priuilegium reale, sit dignitati, aut loco, v. g. ciuitatis, aut ecclesiæ concessum: cum enim locus, cui ius aut priuilegium concessum commune sit, similiter & dignitas ad Ecclesiæ decorem pertineat, non potest per quorundam renunciationem tolli; Præterquam si appareat priuilegium vtile non esse; aut fortassè noxium: Imò hoc in casu per se cessat, ita vt obseruari nõ debeat, ob iuris regul. 61. in 6. *Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium reuertendum.*

Porro, quòd attinet ad statutum, similiter dicendum, si qui illud expressè tollere nõ possunt; quòd neq; tacitè, siue per voluntariâ renunciationem. Sin autè expressè tollere possunt, quia v. g. sunt auctores statuti, seu dantes illi formam ac substantiam, tunc ei contravenire poterunt. Cæterum, si statutum habeat diuisibilitatem circa obiecta vel actus suos; siue quòd plures ac diuersi specie sint, siue solo numero iterabiles; tunc videndum, quousque se contrauentio extendat: Cum enim habeat rationem cõtrarietatis seu priuationis, non plus tolli potest, quàm oppositio exigat. Exempli causa, si in Ecclesia statutum editum sit, vt nemini ex hæresi conuerso, aut ex Iudeorum profapia orto, canonicatus conferatur: at verò non obstantè statuto, ex hæresi conuersi absque protestatione recipiantur in Capitulum; non item ex Iudæo genere nati, fieri potest, vt statuto renunciatur quoad priorem eius partem, non autem quoad posteriorem, sicuti hîc annotauit Boich. n. 10. Sed neque recipiendo vnium aut alterum ab hæresi conuersum, absolute ac penitus renunciabitur statuto, sed tantum quoad eos actus & personas receptas. Simile est, si Religiosi alicuius Monasterii statuatur, quòd nõlint in Conuentum suum recipere duos fratres, aut tres ex eadè familia procreatos: ac postea recipiant tres eiusdem familiæ, non item duos fratres.

Limitari autem debet, quòd docui, per vnicum aut etiam plures actus contrarios, (nisi alia adsint coniecturæ) statutum non

tolli absolute; Limitari debet, inquam, nisi illud iuratum sit, si vid. Capitulares, aut Conuentuales iurarint obseruatos se statutum, seu non recepturos eiusmodi personas, quia Conuentui aut Congregationi noxium esse videatur; ac postea contraueniant etiam vno actu, censentur recedere à statuto, quoad illam statuti partem, v. g. vt ex hæresi nati, vel tres ex eadem familia non recipiantur. Nō enim præsumendum est periurium; fierent autem periuri, si statutum iuramento confirmatum violarent; præterquam si illud abolere ac tollere vellent. Quare hoc ipsum tanquam benignius, præsumi debet, secundum doctrinam Felini hic n. 11. & 12. quam testatur esse communem super c. dilecto 25. de præb. quod statuentes propriam auctoritate tollere possunt statutum iuratum: Consequenter si ei facto etiam vnico contraueniant, videntur id agere animo tollendi statutum, ne alioquin periuri fiat. Vide quæ dicentur in cit. c. dilecto, & c. seq.

CAPITVLVM IX.

Cùm M. Ferrariensis.

PARAPHRASIS.

Lis iudiciaria agitata fuerat coram Episcopo Ferrariensi inter Martinum & alios quatuor Ferrariensis Ecclesiæ Canonicos ex vnâ parte, & inter Capitulum Ferrariense ex alterâ parte: quæ iam prius coram Episcopo Ferrariensi agitata, deinde ad Papam Innoc. III. delata fuit. Martinus Canonicus suo & sociorum nomine proposuit, quod Capituli Ferrariensis Canonici, vt præbendas suas augerent contra antiquam Ecclesiæ suæ consuetudinem, eos ad numerum minorem, videlicet 14. redegerunt, parte quadam prouentuum communi mensæ Capitulari deputatâ, reliquos inter se diuiserunt, ita vt ob minorem numerum Capitularium singuli plus reciperent. Nihilominus postea contra propriam constitutionem venientes quinque Canonicos instituerunt, nullis designatis præbendis, tametsi redditus Ecclesiæ seu mensæ Capitularis non parum augeri fuerint.

Ex aduersâ autem parte Procurator Ferrariensis Capitali respondit, quod statutum Capituli de numero præbendarum 14. à Sede Apostolica confirmatum fuerit. Cùm enim in ecclesiâ vna præbenda vacaret, Capitulum ad quorundam instantiam duos ad eâ instituisse, ita (arbitror) vt redditus inter se diuiderent, postea verò ad preces Episcopi dictum Martinum & quendam alium à Capitulo receptum fuisse, eâ conditione, vt ius Canonice haberent, sed ex ea nullos redditus sperare possent, donec priores duo præbendas integras assecuti essent. Fuisse quidem industria quorundam Canonicorum Ecclesiæ prouentus auctos, sed illud augmentum mensæ communi Capitulari, quod minus sufficiens esset, deputatos fuisse.

His ex vtrâque parte relatis, mandat Innocent. III. Episcopo Clagienti, vt examine hac super re instituto, præbendis 14. in sua integritate relictis, quatuor canonicas ex redbitus excrescentibus præbendas constitui curet, non obstante confirmatione statuti de 14. præbendarum numero: cùm in eâ secundum stylum Curie Romanæ expressa, vel saltem tacite intellecta fuerit limitationis hæc clausula: nisi postea Ecclesiæ redditus ita auquantur, vt conuenienter plures Canonici institui possint. Accedit etiam, quod ipsi Canonici à statuto suo sponte receperint, supra numerum statutum quatuor recipiendo. Facit autem Pontifex mentionem quatuor tantum, nam qui primus ad vacantem Canonicatum institutus erat, is præbendam integram, & non vt Capitulum volebat, dimidiatam percipere debeat. Denique ait Pontifex, omnia rescindi, declararique oportere irrita, quæ post litem motam & contestatam coram Episcopo Ferrariensi circa præbendas, & earum possessionem innouata fuerant.

SUMMARIUM.

1. *Iusta causam inuendi numerum Canonico- rum est tenuitas reddituum, vbi augendi eorundem notabile augmentum.*

2. Be